

VOJENSKÝ VÝCVIKOVÝ PROSTOR V OKUPACI

Ihned po zabrání zbytku Československé republiky došlo k odevzdání výzbroje a ostatního materiálu vojenské správy německým jednotkám. V případě posádky Vyškov to znamenalo zejména předání LT 35 a dalších vozidel, které se pak již pod novými majiteli účastnili tažení v Polsku i Francii. Posledním místem nasazení tanků LT 35 byl vpád do SSSR, teprve v roce 1943 byly staženy z frontové služby. Také letiště ve Vyškově se stalo místem s novou správou. A samozřejmě i výcvikový prostor.

Vyškov 1939 – německý voják Luftwaffe na LT vz. 35 v kasárnách Jana Žižky z Trocnova (ze sbírky Muzea Vyškovska)

V areálu na Kozí Horce byly zřízeny tyto vojenské školy:

- FTS-5 (Flieger-technische Schule) – škola leteckých mechaniků, která disponovala letouny Bü-131 a He-111.
  - Fahnenjunkerschule der Panzertruppe 1 Groß Born/Wischau – Nižší praporčícká škola 1 tankových vojsk,
  - Oberfähnrichschule der Panzertruppe 2 Wischau – Vyšší praporčícká škola 2 tankových vojsk (škola důstojnických čekatelů)
- obě byly ve Vyškově ustanoveny až ke konci roku 1942, spíše však až v roce 1943.

Dochovala se také zmínka o Feldunteroffizierschule Wischau (doslova: Polní poddůstojnická škola), která je zmiňována od července 1944 minimálně do ledna 1945.

Německá armáda prováděla ve vojenském prostoru velmi intenzivní vojenský výcvik; dle pamětníků zde byly cvičeny i jednotky, které bojovaly o Stalingrad. Pro zdůraznění vojenské převahy a pro zvěčnění dosažených vojenských úspěchů bylo započato se stavbou monumentálního památníku, který měl oslavovat německé vítězství ve druhé světové válce a německou nadvládu nad Evropou. Pro jeho umístění byla vybrána kóta 483,8 Dlouhá Seč nacházející se v jihozápadním cípu střelnice č. 5 Buchtelka. Kopec byl přejmenován na Viktoria Höhe (Výšina Vítězství), z čehož později vznikl i český ekvivalent Vítězná. Mohyla byla asi 15 metrů vysoká, na vrcholu se rozpínala německá orlice, ve spodní části byl umístěn železobetonový bunkr. Byla zde zahajována a ukončována velká vojenská cvičení, při kterých byla zdůrazňována nadvláda německých vojsk a blízké vítězství ve válce. Na stavbu památníku byli údajně nasazeni nejen ruští zajatci, ale pracovali na něm prý i obyvatelé okolních obcí. Stavbu se podařilo dokončit pravděpodobně na přelomu let 1942 a 1943.

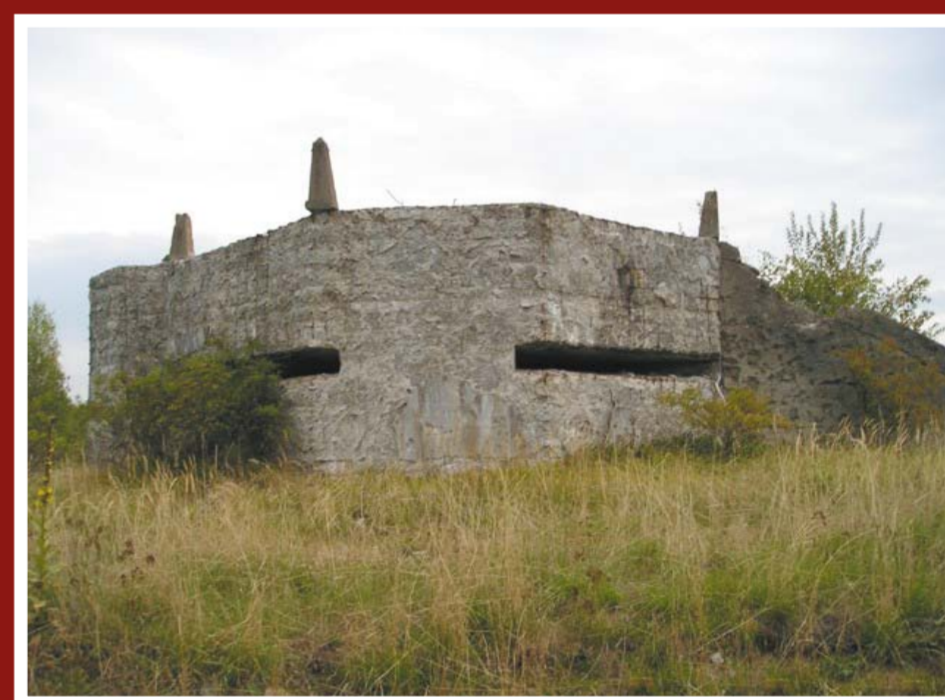
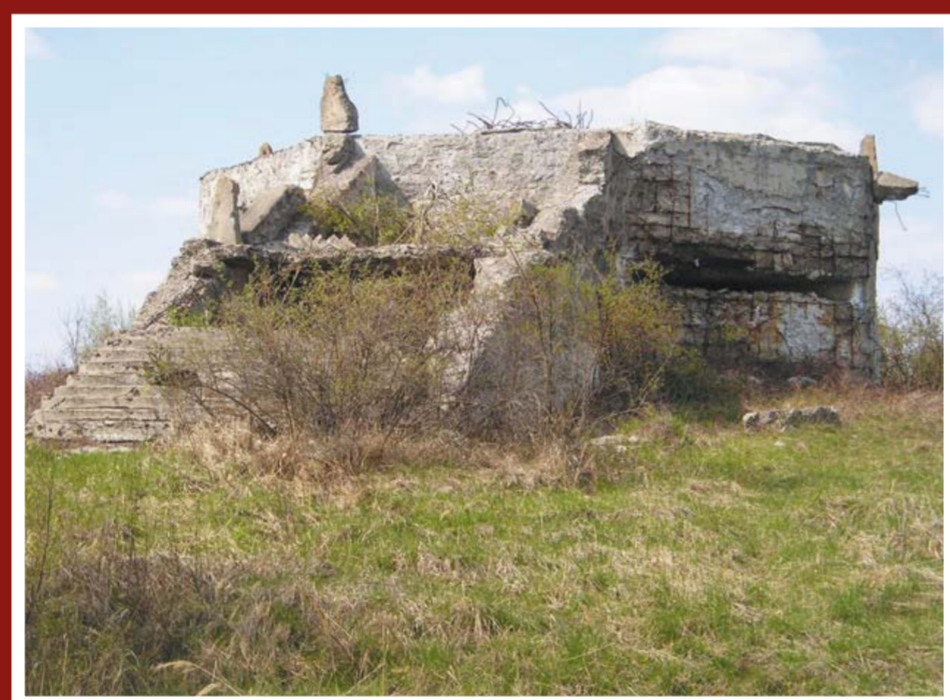

Mohyla Vítězná – 3D model předpokládané podoby

Po skončení války byla Vítězná po nějaký čas normálně využívána jako pozorovatelna, na vrcholu obelisku byla umístěna rudá pěticípá hvězda (zřejmě jako důkaz nové ideové úlohy). I tento symbol byl však časem odstraněn, což zřejmě souviselo s opuštěním objektu a jeho započatou devastací. Správa vojenského prostoru měla snahu památník chránit, 13. listopadu 1963 byl rozhodnutím Školské a kulturní komise ONV ve Vyškově zapsán do státního seznamu nemovitých kulturních památek. „Zbaven fašistické okázalosti stojí dodnes pozůstatek mohyly jako historický důkaz fašistického chvastounství, jako vykřičník pro upomínku a poučení budoucích pokolení.“ (Výtah z článku v časopisu Československý voják z r. 1972.) S nastupujícím obdobím normalizace však začala být stavba trnem v oku tehdejším funkcionářům, Vojenský historický ústav v Praze po projednání s velitelstvím posádky Vyškov projevil negativní stanovisko k zachování památkové ochrany a zřejmě v roce 1975 byla zahájena demolice objektu. Zápis památníku do seznamu nemovitých a kulturních památek byl zrušen až roku 1983.

Mohyla Vítězná – podoba po válce a v současnosti

Dalšími neméně zajímavými stavbami jsou pozorovatelny s německými názvy jako Silberg (Stříbrná), Buchtelberg (Buchtelka), Tafelberg (Zadní Lipová), a také strojovny s pozorovatelnami jako je ta na Červeném domku nebo u Podivic atp. Jedná se o železobetonové bunkry pro dělostřelecký a tankový výcvik a obsluhu cvičišť. Velmi zajímavé je, že některé strojovny i pozorovatelny byly maskovány jako civilní objekty, např.: Schulle (škola), Gasthaus zum Grüne Kranz (hostinec U zeleného věnce).

Němci během svého „pobytu“ ve vyškovském prostoru vybudovali více než 100 železobetonových objektů, které aktivně využívali pro výcvik pěchoty, tankových vojsk a posluchačů zdejší vyšší a nižší praporčícké školy. K tahaň těžších terčů byly vystavěny objekty strojoven, které byly pro tento účel vybaveny složitým, motorem poháněným zařízením. Na kopcích a význačných kótách byly vystavěny objekty velkých pozorovatelů.

Z důvodu lepší orientace ve cvičném terénu, krytí objektů proti leteckému průzkumu a snad i z důvodu nácviku boje v zastavěných plochách byly zmiňované větší objekty maskovány jako civilní budovy. Toto maskování zahrnovalo úpravy spočívající v tvorbě maleb falešných stavebních prvků na stěny objektů a v budování tzv. nástaveb, které ryze funkční vojenské stavby vizuálně přetvořily v dokonalé imitace budov blízkých rázu kraje. Většina prvků maskování již dávno vzala za své, jedinými stopami dokazujícími existenci některých z nich jsou vzpomínky pamětníků, lidové názvy, případně zákres některých objektů v dobových mapách. Zmiňované objekty lze v současné době (na rozdíl od předválečných ležících v nepřístupném pásmu) spatřit a navštívit v okolí obcí Ruprechtov, Rychtářov, Lhota a Pařezovice. V některých vyklizených obcích (Hartmanice, Bousín) se konala cvičení, takže po skončení války byly obytné domy i ostatní budovy značně zdevastovány a pole byla plná nevybuchlé munice a min.

Pozorovatelna Stříbrná

Dvoustranná strojovna s pozorovatelnou – „Škola“

Technické vybavení strojovny – lanové navijáky